

Predlagal je, naj bi jim prispevali vsak po 1 dolar, in takoj se je nabralo 12 dolarjev in 75 ct. Zdelo se nam je še nekoliko premalo, čakali smo, da se nabere vsaj 25 dolarjev. Nabralo se jih je res, tako da sem vam jih na 14. t. m. že odposlal.

Torej teh 25 dolarjev naj se razdeli tako, da dobijo zgoraj omenjeni časopisi po enake dele (za tiskovni fond). Želim, da bi naši naseljenici tu v Ameriki posnemali in s tem lajšali težkoče naših slovenskih časopisov v Italiji. Pošljamo vsi spodaj podpisani vsem prijateljem in znancem iskrene pozdrave:

Josip Antelich, iz Kršane, v Istri, Franc Andriacič iz Kršane 1.55, Anton Andriacič iz Kršane 1.10, Josip Veljak iz Kršane 1.10, Marija Veljak iz Kršane 1.10, Uršula Andriacič iz Stater 1.10, Jakop Gustinčič iz Stater 1.10, Anton Gustinčič iz Stater 1.—, Franc Obljubnik iz Vedriana 1.75, Karol Konkut iz Vedriana 1.75, Andrej Rožac iz Rakitovca 1.10, Josip Ziganč iz Rakitovca 1.—, Karol Princič iz Podsabotina 1.—, Josip Pule iz Fojane 1.—, Anton Kolkaj iz Modane 1.—, Josip Bezek vas Križ št. 35 pri Sežani 1.—, Josip Franc iz Erjavčev št. 13 1.—, Neža Kavčič št. 104 nad Vrhnico 1.—, Anton Sestan, vas Vrbavo št. 4, Ilirska Bistrica 1.—, Karol Dekleva vas Zalešev št. 17 1.—, Anton Brdek iz Kranja (Gorenjsko) —50, Ivan Lužar, Mingos (Gorenjsko) —50, Mihael Verbič Mingos (Gorenjsko) —50, Ignac Spetic, Spodnji Vrh, (Dolenjsko) —50, Franc Stepic, Spodnji Vrh, (Dolenjsko) —25. Skupaj 25.— dolarjev.

Zahvaljujemo se tem potom našim vrhom, zavednim izseljencem za njihove rodoljubne pozdrave kakor tudi za simpatično požrtvovalnost in ljubezen napram našim glasilom. Pošljamo vsem najtoplejšje pozdrave in voščila s te naše skupne in ljubele rodne grude v daljno tujino.

„Naš Glas“

Izšla je šesta številka z naslednjo vsebino: France Bevk: Povest o grotu, ki so ga ušle snedle; Branko Perović: Htenja; Slavko Slavac: Stefan izpod skal; Ivo Mihovilič: Pesma o seljaku i o ženi; France Bevk: Starka in razbojnik; (Pripovedka z banjske planote); B. Zagorjan: Dvomi; Janko Samec: Rojenici; — Španski sonet; Radivoj Rehar: Pesem mladine; — Znanost in vzgoja; — Prof. F. Peric: Življenjski stroj osebe; (2. Nagonski stroj človeka); Slovanska apostola sv. Ciril in Metod; Dr. Jm R.: Zgodovinski početki Slovencev v današnji Julijski Krajini; V. Sinkovec: Pridelovanje kave; — Listek; — Priroda: Riba, ki lovi ptice; — Drama: Ljudsko gledališče v Gorici; — Zapiski: O naši knjigi; — O delu; — „Naša zemlja“ itd.; — Kritika: Veliki koledar Kmet. matice za leto 1927; — Pisma: Na raskrsnici; — Pismo iz Slovenije; — Brstje: Tragedija človeške duše; — Smešnice in Listnica.

List vsebuje tudi več lepih ilustracij. Na platnicah je par ugank in dva šahovska problema. Prvi problem za mat v treh potezih, drugi za mat v dveh potezih (kar je menda tiskarski skrat požrl).

„Naš Glas“ se naroča na naslov: Trieste, Casella postale 348. Naročnina 16 lir za celo leto. Pripodročnina.

IZGUBLJENO

Prejeli smo: Podpisani Lenkič Franjo, občinski tajnik v Kobaridu, je izgubil listino s približno 1300 lirami. V njej je bilo tudi nekaj slik, znamenj in en majhen koledarček. To se je zgodilo na poti med postajo pri sv. Luciji in St. Petrom pri Gorici. Prosi, da bi mu sporočili kdor bi našel listino. Najditelj dobi nagrado 300 lir. Lenkič Franjo.

DUNAJSKO ČASOPISJE

Podatki o dunajskem časopisu so dokaj zanimivi. Predvsem radi tega, ker narašča kljub padcu imena in pomena tega veljemstva številko njegovih listov.

Leta 1913. je izhajalo v takratni avstro-ogarski prestolnici glascom podatkov, ki jih hrani dunajski policijski direktorja, 1266 časopisov, revij in korrespondenc. Dandanes jih izhaja v celoti 1395. Od teh je tiskanih 1246 v nemščini, 149 pa v drugih jezikih. Dočim pa je na primer izhajalo na Dunaju 44 čeških listov, jih izhaja sedaj komaj 18, izmed katerih je še en samcat dnevnik.

Med novinami, ki so tiskane v tujih jezikih, prevladujejo francoske. Policijski je prijavitelj 26 francoskih listov. Med temi je 18 modnih, ki jih izdajajo dunajski konfekcijske trgovke. Na tretjem mestu so angleški časopisi, 12 po številu, dva izmed njih sta modna.

Po vojni je postala avstrijska prestolnica središče madžarskih, ukrajinskih, jevrejskih in makedonskih izseljencev. V tem tiči tudi vzrok pojave, da izhaja dandanes na Dunaju 6 madžarskih listov, ki jih predvajo na Dunaju sploh bilo ni, nadalje dva „makedonska“, dva ukrajinska in jevrejski, en španski, en hrvaški, en slovenski („Koroški Slovenec“) in en armenski list. Izmed časopisov v tujih jezikih je 30 trgovinskih in 19 političnih. Pa tudi med nemškimi listi prevladujejo trgovinski listi (215), sledijo jim znanstveni

(199), politični (149) in sportni. Izmed političnih časopisov je 25 dnevnikov (z dvema izdajama), 33 tednikov in 44 mesečnikov, in dr. Poleg političnih dnevnikov izhajajo na Dunaju še trije sportni in 6 trgovinskih dnevnikov.

S. D. Adria.

Jutri zjutraj ob 6. uri skupni obvezni training hazene. Vse hazenašice v oblekah. Vodi training podpisani.

Športni vodja.

Iz tržaškega življenja

Utenli pri kopanju pred očmi svoje družine.

V nedeljo popoldne so se odigrali v bližini Miramara tragični dogodek. Okoli 17. ure se je na tamonji obali solinčilo in kopalo mnogo ljudi. Med njimi je bil v družbi svoje družine, obstoječe iz žene, dveh otrok ter sestre, tudi 34-letni čevljar Saluator Forzale, rodom iz pokrajine Bari, stanujoč v ulici Scalatina št. 12. Vračajoč se od Miramara, kjer je bil na izprehodu, se je bil ustavil na obali v bližini vile Kozmann, da bi si, ker plavati ni znal, okopal noge. S tem namenom si je zavahil hlače nad kolena, stopil v vodo ter se počasi odhajal od brega. Odhajal se je komaj kakih 10—15 korakov, ko se je zdajci pogreznil pod vodo, kakor da bi mu hipoma zmanjkala tla pod nogami, in ni se več prikazal na površje. Žena, sestra in otroci, ki so z brega prisostvovali tragičnemu prizoru, so zaželi obupno vpiti na pomoč. Nekateri mladenci, ki so veslariji z dvema čolnomoma odšli ob obali, so takoj prihiteli na mesto nesreče in začeli z vso vneto iskati utopjenca, toda njihovo prizadevanje je bilo zaman. Šele čez par ur je truplo nesrečnega čevljarja priplavalo na površje, kakih 100 korakov od brega. Medtem so prihiteli na lice mesta miramarski orožniki, ki so izvršili predpisani izvid, nakar je bil utopjenec prepeljan v mrtvašnico mestne bolnišnice.

Grozna samomor neznanca.

Včeraj zjutraj je neki železniški čuvaj, ki je nadziral progo med Vrde in Opčinami, našel v predoru nad Kolonoj kraj tira truplo moškega, kateremu je bila glava popolnoma odrezana od života. Grozni prizor, ki ga je tema delala še strašnejša, je čuvaja močno presunil; ko je obvladal prvotno razburjenje in grozo, je mož pohitel do bližnje postaje ter obvestil o svojem žalostnem odkritju tamonjskega uradnika. Ta je takoj telefonsko orožnikom, ki so kmalu nato prihiteli na lice mesta ter zastražili truplo, dokler ni dospela sodna komisija. Pri izvidu so oblastveni organi dognali, da gre najbrž za samomor; po legi trupla se je namreč dalo sklepati, da je nesrečni namenoma legel na tir, in sicer tako, da mu je glava molela čez tračnico. V tem položaju je hladnokrvno pričakoval viak, ki mu je imel odrezati glavo! Pri nesrečniku niso našli nikakih osebnih listin, zato ni bilo mogoče ugotoviti njegove istovetnosti. Samomorilec je približno 50-leten mož, srednjega, močnega stasa, je močno plešast ter ima nepristrizene brke; na sebi ima ponošeno obleko temne barve in raztrgane čevlje; njegovo perilo je označeno z monogramom „V“. Sodeč po njegovih obleki in po odpremovalu prahu umazanemu obrazu, je bil nesrečnik najbrž premozar ali težak po poklicu.

Popoldne, po dovršenem oblastvenem izvidu, je bilo truplo pripeljavano v mrtvašnico mestne bolnišnice.

Poskusen samomor.

V svojem stanovanju v ulici A. Pacinotti je predpreteko noč skušal 46-letni konec svojemu življenju napraviti Bernard Campagna, članik državne milice. S tem namenom si je okoli 1. ure pognal s službeno pištolo proglo v prsa. Zdravniški rešilne postaje, telefonično poklican na lice mesta, je ugotovil, da je krogla prodrla v prsno duplino ter obitkala globoko v pljučih. Po prvi pomoči je bil ranjenec prepeljan v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v kirurški oddelku. Njegovo stanje je nevarno.

Campagna, ki je poročen in je oče dveh otrok, je najbrž storil obupen korak radi hude nevestenije, ki mu je že delj časa grenila življenje.

Posledica ponesrečenega skoka z avtomobila.

38-letni kramnosek Viktor Kralj, stanujoč v Trebčah št. 147, zaposlen v kamnolomu inženirja Faccononi, je moral včeraj predpoldne po službenih opravkih v Postojno, kamor se je napotil s tovornim avtomobilom, na katerem sta se poleg šoferja nahajala še dva druga delavca. Okoli 13.30, ko je avtomobil dosegel v bližini Štorij, se je nenadoma utrgala gonilna veriga, radi česar je avtomobil za-

šel drveti s čim dalje naraščajočo naglico nazaj do strni cesti. Mislilo, da je šofer izgubil oblast nad vozilom in da se radi tega utegne pripetiti kakšna huda nesreča, je Kralj naglo skočil z avtomobila, a pri tem je padel tako nesrečno, da si je na kompliciran način zlomil levo nogo. Šofer, kateremu se je kmalu potem posrečilo ustaviti avto, je skupno z ostalima delavcema prihitel na pomoč Kralju, ki je obležal na cesti. K sreči je kmalu nato privozil ondod mimo drug avtomobil, s katerim je bil ponesrečen prepeljan v tukajšnje bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti kakih 10 tednov.

Nesreča pri delu.

V garaži Ursich & Canobel v ulici Ippodromo št. 14 je 18-letni mehanik Mihael Bonetta, stanujoč v Borštu, včeraj predpoldne hotel spraviti v tek motor tovarnega avtomobila, toda ko je s tem namenom zavrtel ključko pri motorju, mu se je iz izmuznila iz roke in ga lopnila s tako silo po nji, da mu jo je zlomila nad zapestjem. Nesrečni mladenič je dobil potrebno pomoč v mestni bolnišnici, kamor se je podal v spremstvu nekega tovariša. Zdraviti se bo moral kake 3 tedne.

Pri delu v škedenjskih plavžih je 28-letni težak Ludvik Suban, stanujoč pri sv. Mariji Magdaleni zg. št. 792, sinoči stopil z desno nogo v raztopljeno železo in si pri tem hudo opeknel dva prsta. Siromak se bo moral zdraviti v mestni bolnišnici, kamor je bil prepeljan z avtomobilom rešilne postaje, najmanj tri tedne.

V mestno bolnišnico je včeraj predpoldne prišel iskat pomoči tudi 17-letni kleparski vajenec Atilij Furlan, stanujoč pri sv. Mariji Magdaleni sp. št. 370, kateri je pri delu v tovarni olja v Zavržah prišel z desno roko pod klino nekega stroja ter pri tem zadobil hude poškodbe, ozdravljive v 3 tednih.

Tržaško sodišče

Objavljena držala — Mohika

V soboto je peta sekcija tukajšnjega kazenskega sodišča obravnavala slučaj nekega Ivana Stenovich, ki je baje izsiljeval iz raznih ljudi denar, objubljal jim izsilitev v Meksiko.

Tako so prišli v Trst kmetje Vincenc Spendal, Ivan Petrič in Apolonij Svet. Te je Stenovich takoj zavaljal in kmalu izvalil z gornjimi objubami iz njih precejšnje svote denarja. Toda Stenovich ni delal tako preprosto. Da vzbudi v njih večje zaupanje, je Stenovich imel na Korzu lastno pisarno.

Spendal mu je izročil 8000 dinarjev in Petrič 6000 dinarjev. Le Svet je imel nekoliko opreznosti. Hotel je imeti prej potni list, kakor je izročil denar v svoti 6000 dinarjev.

Toda potnih listov ni hotelo biti od nikoder. Začeli so se bati za izročeni denar. Stenovich se je izgovarjal na vse mogoče načine — največkrat pa je dejal, da izročeni denar ne zadostuje.

Ko jim je vendar bilo preveč, so ga imenovali naznanili na komisariatu v ulici Valdirivo. Ta je ko podvel potrebne korake in aretirati Stenovicha.

Ta mora še odgovarjati za razne golufije na škodo Antona Pittao, Itala Maniogo, Angela Muran, Alojzija Pittaro, Karmela Pagnacovi in še mnogih drugih. Pri tem mu je baje pomagal neki Arigo Ruffini.

Stenovich po neskončnih ovinkih — taji vsako krivdo — pove, da je pri svojem trgovanju z lesoni napravil znanje z meksikanskim konzulom. Pravi tudi, da je v pogostih stikih z znanimi ameriškimi tvežniki in bankami. Imel je koncesijo za izrabljanje neobdelanih zemljišč v Meksiku in pravi, da je italijanska kolonija v Meksiku potrebovala 1000 mož.

Tudi Ruffini taji vsako sodelovanje pri zločinih. Predstavil je le Stenovichu pet ali šest oseb, ki so se hotele izseliti.

Državni pravdnik odvetnik Culot je zahteval za Stenovicha 4 leta ječe in 4000 lir globe.

Branil je odvetnik Berton in odvetnik Giannini. Govorila sta na dolgo in smatrala zahtevo državnega pravdnika za zelo pretirano.

Sodišče je deloma upoštevalo teze zagovornikov in obsodilo Stenovicha na 2 leta in 8 mesecev ječe in na 4000 lir globe. Ruffini pa je bil oproščen radi pomanjkanja dokazov.

Zopar.

Solvini Bruno se je moral včeraj zagovarjati pred tržaškim kazenskim sodiščem radi drznega zločina. Dne 14. t. m. je namreč v ulici Zonta izrgal gospe Alojziji Raunacher ročno torbico. Gospa, ki stanuje v imenovani ulici, je seveda ko začela kričati. Slučajno se je v bližini nahajal marešjalo Vecchiet, ki je go začel zasledovati zlikovca in ga po kratkem lovu tudi ujel. Pomagal mu je pri tem odvetnik Wondrich, ki je šel v tistem trenutku slučajno mimo. Marešjalo Vecchiet je v bližini, kjer se je izvršil zločin, opazil človeka, ki je hitro skočil na kolo in izginil med ulicami. V tem človeku je marešjalo Vecchiet spoznal nekega znanca kvesture, Karla Horvat. To je pripravilo marešjalo, da je zasumil, da je Solvini skupno s Horvatom nameraval izvršiti roparski napad na gospo

Raunacher. V tem smislu je tudi naznanil stvar sodni oblasti.

Salvini na obravnavi taji to okolnost in državni pravdnik zahteva spremembo obtožnice, tako da mora Salvini odgovarjati le radi žeparstva.

To Salvini priznava — pravi pa, da ga je k temu prisilila lakota. Ta okolnost pa baje ne odgovarja resnici, ker so pri njem našli razen ukradene torbice tudi 70 lir.

Branil je odvetnik Goldschmid. Sodišče je obsodilo Salvini na 10 mesecev ječe in eno leto posebnega policijskega nadzorstva.

Polno parno zasedanje.

Kakor smo že javili, prične polno zasedanje tržaške porote pod predsedstvom cav. Giannibatista Ferri dne 30. junija. Prvi slučaj je roparski umor izvršen od nekega Krassevih in Ane Repetto.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Iseljevanje.

Kak razmah je zavzelo zadnja leta iseljevanje v naši deželi, najbolj nazorno pokazuje furlanska vas Ločnik. Iseljevali so se pričeli v Ločniku po obnovi vasi, to je od 1923. leta naprej. V letih 1923, 1926, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 2681, 2682, 2683, 2684, 2685, 2686, 2687, 2688, 2689, 2690, 2691, 2692, 2693, 2694, 2695, 2696, 2697, 2698, 2699, 2700, 2701, 2702, 2703, 2704, 2705, 2706, 2707, 2708, 2709, 2710, 2711, 2712, 2713, 2714, 2715, 2716, 2717, 2718, 2719, 2720, 2721, 2722, 2723, 2724, 2725, 2726, 2727, 2728, 2729, 2730, 2731, 2732, 2733, 2734, 2735, 2736, 2737, 2738, 2739, 2740, 2741, 2742, 2743, 2

vse energije, ki jo je vsebovala uporabljena voda, se je preneslo na vrteče se kolo.

Toda prvo pravo turbino je izdelal šele l. 1827. Benoit Fourneyron (1802—1867). Ta turbina sestoji iz dveh istosredinskih koles. Notranje, takozvano dovodno kolo je nepremično. Voda, ki prihaja po osi kolesa, zadobi po zakrivljenih lopaticah dovodnega kolesa določeno smer, in sicer tako, da vpadla brez udara na lopatice zunanje kolesa vrtljivega gonilnega kolesa. (Za to kolo sem čital že tudi izraz »tekač«). Voda gre sedaj ob takisto primerno ukrivljenih lopaticah tekača tako, da pride predvsem do veljave višje gori omenjeni reakcijski pritisk in da zapusti kolo brez vsake hitrosti, torej docela izprazneno.

Henschel in Jouval sta pozneje izdelala turbine, kjer nista bili kolesi drugo v drugem, temveč je bilo dovodno kolo nad tekačem. Sledile so turbine, ki nosijo ime po Girardu, Schwammkrugu in Lejennu. Danes splošno rabljeno obliko pa je dal turbinu ameriški inženir J. B. Francis (1815—1892). Ta turbina se razlikuje od Fourneyronove predvsem po tem, da je zunanje kolo dovodno, notranje kolo pa tekač.

Najnovejša turbina Avstrijca Kaplana, ki je namenjena predvsem za ogromne vodne množine z malim strmecem, se je v bistvu oddaljila od Fourneyronove turbine, ki ne zahteva več prisilnega vodnega teka.

Na docela drugačen princip so zgrajene Peltonove in druge sorodne turbine, kjer prileti voda z vso silo na tekač in ta odda že pri tem že vso, ali skoraj vso svojo energijo.

Dočim so Kaplanove turbine umestne za velike vodne množine in majhne strmece, so se izkazale Peltonove turbine kot najboljše za poljubne vodne višine in za najvišje padce (celo do 1000 m). Francisove turbine se uporabljajo najraje pri razmeroma veliki vodni množini in za padce do kakih 240 metrov.

Turbine so danes skoro povsod že izpodrinile prejšnja vodna kolesa, predvsem radi tega, ker se da po turbinah veliko večji odstotek (celo do 90%) vodne energije pretvoriti v mehanično delo.

Poseben razmah pa so zadobile turbine po izumu dinamoelektričnega stroja. Navadna vodna kolesa bi bila za združitev s takimi generatorji elektrike zelo neprimerna, kajti njihova obratna hitrost je silno omejena. Vsa drugačna je stvar s turbinami. Francisove turbine delajo že od 340 do 450 obratov na minuto in takozvane žepne turbine celo do 900.

In ravno iz te združitve turbine z dinamoelektričnim strojem je postala se le izbira vodnih sil sistematična in se je energija tekoče vode uveljavila kot močan tekmelec poleg premoga.

L. Č.

Gospodarstvo Svobodne cone v romunskih lukah

Romunsko prometno ministrstvo je razglasilo lani meseca decembra, da bodo podonavske luke Giurgin, Galac in Braila ter pomorska luka Konstanca dobile svoje svobodne cone. Z ozirom na važnost, ki jo predstavljajo te luke za čehoslovaško, jugoslovansko in poljsko trgovino, ki se steka proti Črnemu morju, in preko njega, navedeno v naslednjem nekoliko podatkov o tehnični uredbi pristanišč v Galacu, Braili in Konstanci. Podatke smo črpali iz strokovnega lista »Gazeta Maritima«.

Pomen pristanišča Braila je v zadnji dobi nekoliko padel, a to v

prid Galacu, ki se nahaja kakih 25 km daleč od Braila. V Braili se nahajajo štiri pristanišni oddelki: »Stara« pristanišče, zimsko »sko pristanišče, »Malo« pristanišče in obalno pristanišče v dolžini enega kilometra. »Stara« pristanišče je dolgo kakih 4,15 km; en del tega pristanišča je še vedno naraven. Državna blagovna skladišča zavzemajo v tem pristanu 1575 kv. m, zasebna skladišča pa 70.850 kv. m. V tem delu pristanišča se nahaja 13 km železniške proge s 15 pristaniškimi mostovi. Za raztovorjenje in natovarjenje je na razpolago 32 elevatorjev, ki dvigajo po 80 do 160 ton na uro.

Zimsko pristanišče, ki se uporablja v dobi med 20. decembra in 15. marca, meri v svoji dolžini 1540 metrov. Blagovna skladišča zavzemajo 8.050 kv. m, skladišča za hrano pa 3.200 kv. m prostora. Vanje je mogoče naložiti 25.000 ton blaga. Železniška proga v pristaniščnem oddelku je dolga 9 km. Poleg skladišč je v tem pristanu še kakih 8.500 kv. m drugega prostora.

Galac ima poleg drugega tudi posebno lesno luko. Pa že njegova naravna obala je v dolžini več kilometrov povsem strma, a nizka. Pristanišče samo meri 3.100 m, skladišča zavzemajo okrog 5000 kv. m prostora.

V zimskem pristanu znaša dolžina obale 1.450 m. Blagovna skladišča zavzemajo 24.000 kv. m prostora, a v skladišču za hrano je mogoče spraviti 22.000 ton blaga. Vodna površina bazena znaša kakih 80.000 kv. m.

V lesnem pristanišču meri dolžina obale 1.470 m. Površina zemlje, kamor se zлага les, meri 350.000 kv. m. Poleg tega pa je tudi v zimskem pristanišču za kakih 37.000 kv. m prostora za zlaganje lesa in premoga. Pristaniščna železniška proga je dolga 13 km. Pristanišče ima dvoje dvigal, ki tvorita po 80 ton blaga na uro.

Iz Braila se pretežno izvažajo hrana in drugo blago, iz Galaca pa les in kurivo. Za uvoz kakršnega koli blaga pa ima Galac boljše pogoje nego Braila. Galasko pristanišče je na boljšem se v tem, da se nahaja v bližini rek Sereta in Pruta, po katerih se dovažajo v galasko pristanišče les iz moldavskih gozdov.

Obe pristanišči imata železniške zveze z Moldavijo, odhod preko Černovic s Poljsko, na drugi strani pa preko Brašova s Sedmo-graško in dalje s Čehoslovaško in Jugoslavijo. Kolikšnega pomena za romunsko trgovino sta obe pristanišči, si lahko mislimo, ako navedemo, da je že 1924. galasko pristanišče izvozilo 48.000 vagonov blaga, brailsko pa 33.000 vagonov.

Izmed romunskih primorskih pristanišč je večjega pomena samo Konstanca, ki je bila pred svetovno vojno poleg Odese najvažnejše pristanišče ob vsem Črnem morju. To pristanišče je bilo zgrajeno v letih 1896. do 1909. in so stroški znašali preko 50 milijonov zlatih frankov. Tedanji gradbeni načrt se ni realiziral v svoji celoti, tako da je imelo pristanišče še vedno nekaj nedostatkov. Šele lani je pričela Romunija ponovno graditi in odpravljati pristaniščne nedostatke, ki jih prvotni načrt ni predvideval. K prejšnjim skladiščem za hrano, rezervarjem za petrolej in bencin je dala romunska vlada zgraditi še moderna skladišča iz armiranega betona.

Prišlo se je tudi razširjati pristanišče v dolžini kakih 9 do 10 km. V svrhu olajšanja dela so pričeli letos tlakovati vse pristanišče. Pristanišču manjka sedaj samo še velik svetilnik z modernimi aparati za signalizacijo.

Z notranjostjo dežele spaja Konstanca železniška proga preko Vode. Leta 1924. je izvoz preko Konstanca znašal 42.000 ton blaga. Pristaniščni pokret se stalno dviga, zlasti radi tega, ker v nasprotju z Galacom in Brailo nikoli ne zamrzne. V mesecu aprilu 1927. je odpravilo iz Konstanca 105 parnikov s 135.000 ton blaga.

Amonijev soliter

Amonijev soliter ali amonijev nitrat je za nas novo gnojilo, katerega do sedaj nikoli nismo poznali. Izdeloval se ga sicer že nemške tvornice, vendar se pri nas še ni uporabljal. Po vojni je pričela tudi italijanska industrija graditi

naprave za izdelovanje tega gnojila, s katerim lahko že danes pokrije potrebe kmetijstva.

Amonijev soliter vsebuje 33 do 35% dušika, katerega polovica obstoja v solitnem in polovica v amonijevem sestavu.

Solitrov dušik deluje neposredno tako, amonijev dušik pa dovolj hitro in postopno. To gnojilo vsebuje tedaj lastnosti in vrednost čilkega solitra, in ono amonijevega sulfata ali žveplenokislega amonijaka, obenem.

Amonijev soliter je prirodno neodvisen in vsled tega prikladen vsem tlorisnim rastlinam. Nadomestilo je popolnoma in v vsakem oziru čilski soliter. Pred čilskim solitrom ima tudi prednost, da se trosi le enkrat in ne v obrok, kakor delamo navadno s solitrom. Z enkratnim trosenjem amonijevega solitra dobi rastlina takoj že ob prvem razvoju hranivo iz solitrovega dušika, ko pa tega nedostane, skrbi za nadaljnjo hranivo rastline sukcesivno, t. j. postopoma amonijev dušik.

Delovanje amonijevega solitra je tedaj nepretrgano, ter brez vsake izgube v tleh, ker del dušika, katerega rastlina ni uporabila, ostane neizčrpan v korist prihodnje rastline.

Kako se rabi amonijev soliter?

V trgovini se nahaja amonijev soliter naraven ter stanjšani s malcem (gipsom). Stanjšani se meša že v tovarni v razmerju od 45% amonijevega solitra in 55% gipsa, pridobivši tako gnojilo, ki vsebuje okoli 15 do 16% dušika na 100 kg in odgovarja kot tak, odstotnosti čilkega solitra.

Vendar se priporoča naročiti le naraven amonijev soliter, ter ga sami zmestati s drobnim peskom ali suho zemljo. Tako stanjšani amonijev soliter se uporablja v enakih merih in na enak način kot čilski soliter.

Amonijev soliter se trosi ob setvi, ob presaditvi, ter ob okopavanju.

Priporočamo našim kmetovalcem, posebno sedaj ob pomankanju čilkega solitra, da v nadomestitev poskušajo tudi s tem gnojilom in se prepričajo o uspehu in vrednosti tega gnojila.

Rado Čerkvenik.

Promog v Nemčiji.

V Berlinu se je vršila te dneve štirideseta glavna skupščina nemških kemikov. K točki o promogu v rensko-svestphalski kotlini je poročal ministerjalni svetnik Pavel Kuckuck, da bo trajala zaloga premoga vključno temu, da se vsako leto izkopije deset milijonov ton, še dve sto osemdeset let v globlini do tisoč metrov, še sedem sto petdeset let v globlini do tisoč petsto metrov in nad dve tisoč osem sto let do globline 3000 metrov. Zaloga premoga v rensko-svestphalski kotlini bo trajala torej nad dvajset stoletij.

TRŽ. KMET. DRUŽBA V TRSTU

ima v zalogi:

ŽVEPLO ventilirano »Treza« in žveplo s 3% modre galice.

Prah Caffaro sredstvo za pokončavanje peronospor. AZOL, apneni arzenik za pokončavanje mrčesa ki žre listje in mlade rastlinske dele.

Vinogradniške potrebščine:

škropilnice »Vermorel« in »Volpi«, nehrbne žveplalnice ploščate, ter vse posamezne dele za škropilnice.

Kese znamke Merkur od 55 do 70 cm.

Orala in žitne čistilnice. Prejeli smo nove vrste angleških plugov, katere držimo kot vzorce v skladišču Torrehianca 19. Onim, ki se zanje zanimajo smo pripravljeni dati na poskušajo.

Semena. Izbrano semensko ajdo francosko sivo, vsa poljska in vrtna semena.

UMETNA GNJILA.

Amonijev soliter, s 33 do 55% dušika v sodih od 100 kg. (Glej članek »Amonijev soliter«) superfosfat in kalijev sol.

ČEBELARSKO POTREBŠČINE

Trčalnice za med originalne »Graze« od najboljših nemških tovarne na 3 in 4 satnike, zaključne kočice za odlaganje satnikov, lesene sipalnice, čebelarске maske in pipe, kadilnice in samokadilnice.

vilice in nože za odkrivanje satnikov, pocinjena sita za med, vse kovinske dele za A. - Z. panje, satnice iz naravnega voska ter vse drugo potrebno čebelarско orodje. Na zahtevo pošljemo cenik.

TRŽ. KMET. DRUŽBA V TRSTU
ul. Torrehianca 19 in ul. Raffineria
št. 7 Telefon 44-39.

DAROVI

Za »Solsko društvo« darujejo: Gosp. R. M. Lit 100.— gosp. Šemerl Lit 15.—

Cenjenim darovalcem srčna hvala!

»Dijaški kuhinji« v Gorici je daroval vedno darožljivi g. Povh L. 8. Hvala iskrena!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

G. Šepančič iz Števerjana: Dopis v obrambo vašega podeštata smo prejeli. Ker pa odgovarjate na kritiko njegovega delovanja, ki je bila objavljena v drugem listu, se ne moremo vtičati v stvar. Če je popravek upravičen, pošljite ga dotičnemu listu samemu.

Popravlak.

Po neljubi pomoti sta izostali v včerajšnji osmrtnici za Faganella Leopolda dve imeni in sicer Franc (odsoten) in Marija por. Arton brat in sestra.

†

S težnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša sestra

Katarina Peršolja

danes dne 20. junija ob 5. uri jutraj po dolgi bolezni za vedno zatisnila oči.

Pogreb predraže pokojnice se bo vršil v torek dne 21. t. m. ob 4. uri pop. izpred hiše žalosti via Levada št. 23.

GORICA, dne 20. junija 1927.

Mika, Štefan in Jožef, Crethe.

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23, pouk in prevodi v vseh jezikih. 789

KAKAO De Jong's holandski, zasluži prednost radi njegove prisnosti in izborne kakovosti. 769

ZLATARNA N. Borsatti & Figlio, Trst, Corso 47 (lekarna Rovia) popravila, prodaja in kupuje zlato, srebro po poštenih cenah. Govori se slovenski. 743

KUAS I. 5.— Società Ligure - Lombarda Piazza Scorsola 3, Trst. — Izdelek, ki se ne boji konkurence. Tovarna S. Vito al Tagliamento. 732

GLYCOL je edino energično zdravilo proti glavobolu, slabosti, malokrvnosti, obnemoglosti. Izdelek lekarne Castellani, Trst, Via dei Giuliani št. 42. 770

ENONADSTROPNA hiša, na novo preurejena, v sredini trga pri farni cerkvi, se radi bolezni ugodno prodaja. V hiši se nahaja dobrodošla trgovina z modernim urejenim lokalom. Letni promet Din 500.000. Pojasnila se dobijo pri Er. Bezešek, Podstreda, Jugoslavija. 826

ABSOLVENT drž. obrne šole stavbene strake v Ljubljani, išče službe bodisi kot risar ali polir. Naslov pri upravniku. 824

10LETNI deček, zeli vstopiti kot vajenec v kakšno trgovino. Naslov pri tržaškem upravniku. 825

Občerkovska stavbna in stanovanjska zadruga »Hus dom« v Trstu reg. zadr. z om. jamstvom vabi svoje člane na

X. redni občni zbor

ki se bo vršil

v četrtek dne 30. junija 1927. ob 8. zvečer v prostorih Zadrugne Zveze v Trstu, Via S. Francesco št. 16

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelnštva,
2. Poročilo nadzornštva,
3. Odobritev računskih zaključkov za l. 1926 in sklepanje o razdelitvi dobička,
4. Čitanje revizijskega poročila,
5. Volitve,
6. Izključitev članov,
7. Slučajnosti.

NAČELNIŠTVO. (775)

ZAHVALA

Globoko glojjeni po izrednih dokazih sočutja ob priliki nenadomestljive izgube našega nepozabnega

Leopolda Faganelli

Izrekelo tem potom svojo najiskrenejšo zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo uradu obnove, zastopniku po g. ing. Quasimodo in uradnikih, uradnikom kr. tribunata in vsem oblastim v obč. pref. g. vikarja Svara iz Vrtojbe, g. Karlu Pahorju iz Opaljega sela in vsem onim, ki so s cveljem ali na drug način potrdili spomin blagega pokojnika. Sv. maha zadušnica se bo brala v petek 24. t. m. ob 7. uri v kapucinski cerkvi.

GORICA, 20. junija 1927.

Družina Emilija vd. Faganelli

KRONE

briljantne, platin, 20-karatske zlate krasne

ZLATO plačuje po višjih cenah nego vsak drugi

ALBERT POVH - urarstvo

Trst, Via Mazzini 46

AVTOKORISRA

Trst-Lokev-Divača-Senožeče

Odhodi iz Trsta (Piazza Oberdan). V delavnikih ob 12 in 17.30; v nedeljah ob 7.30, 14.30, 16.—

Iz Senožeča v Trst. V delavnikih ob 7 in 18.30. V nedeljah ob 7, 13.30, 18.30. Vožnja traja 1 uro 30 minut.

SBIANCAMANO

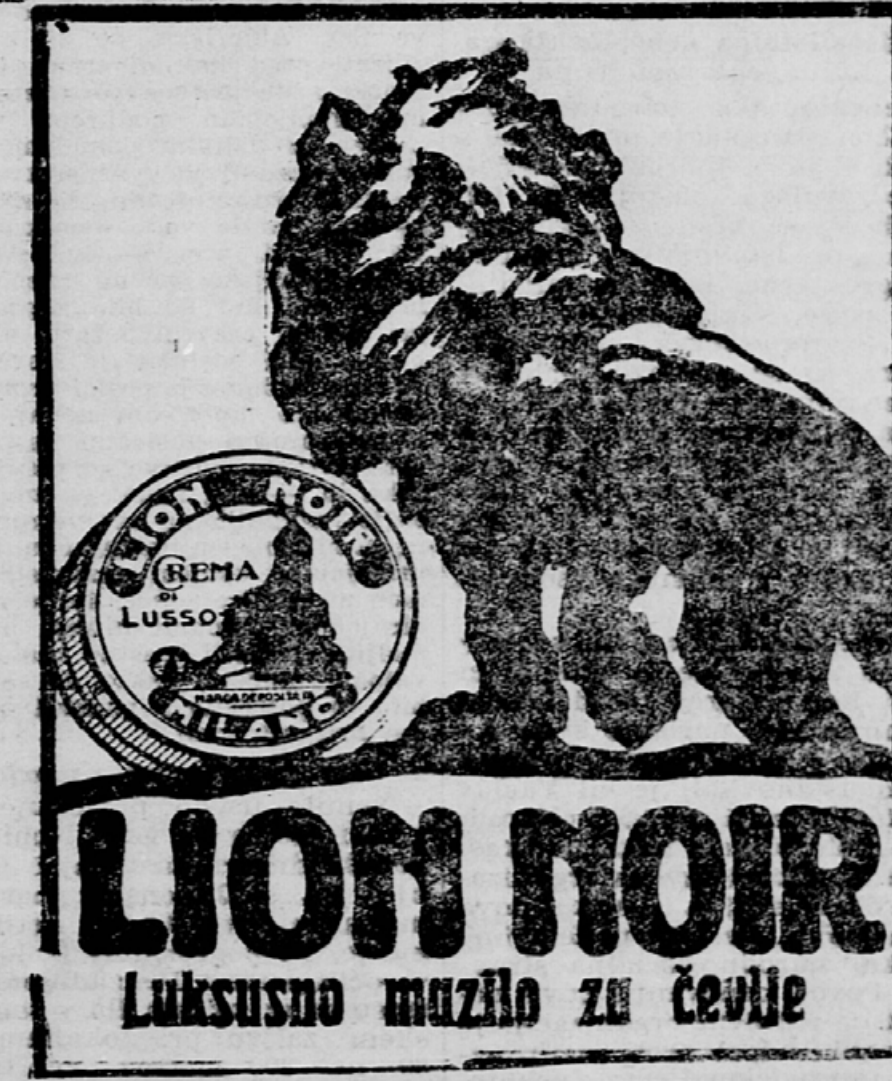
POSEBNO MILO V PASTI
za delavce, mehanike, šoferje
in za pridne gospodinjke

ZAVOD DOTT. BONCINA-FINETTI, Trst, Via F. Filzi 23, V. n., Tel. 18-93

„ŠJATIKA“ (Trganja v kolku)

Zdravljenje traja tri dni.

Trganja v laktih, ledjih in bokih. - Konsultacije: 10-12 in 15-17

LION NOIR

Luksusno mazilo za čevlje

PODLISTEK

FRANCE BEVK:

(14)

Jakec in njegova ljubezen

Pri teh besedah je njen pogled nel ote obstal na Ivančku. Ta je razumel. Pomežiknil je, kakor da ga je jeza zapeljala v oči.

»Kako naj ti oponašam, saj od mene ne piješ.«

Beseda je bila trpka in strupena; tako težko je padla med navzoče, da so se spogledali. Balo se, da se praznično razpoloženje ne razruši; beseda je ostala brez odgovora, kakor da se izgovorjena ni bila.

Da obrnejo pogovor v šalo in v pozabljenje tega, kar je bilo, je potegnil fant poleg Ivančka ogromno srce z zrcalom iz Ivančkovega žepa in ga je pokazal vsem:

»Za koga si pa to kupil? Povej!«

Nastal je smeh. Štiri vrste branj je bilo na sru, in ko je fant hotel brati, mu je Ivanček srce iztrgal iz rok.

»Bral pa ne boš, naj bo kupljeno za kogar koli.«

»Uganem za koga...«

»Komur bi rad dal, ne vzame. Domov posem, ali pa vržem proč...«

Ivanček ni pogledal Micke. Ta je razumela, kam merijo njegove besede. Bilo ji je težko. Ni kazala tega. Z vso silo je čarala smeh na usta, ko je videla, da se je pogovor znova veselo razpasel med mladimi ljudmi in se je smeh vpletel vanj. Pri tem pogovoru in smehu je bilo Micki tesno. Iz srca se je dvignila teža in napetost. Čutila je, da se smehljala samo z ustnicami in da ne bo trajalo dolgo, ko se bo razjokala... Čemu? Tega ni vedela.

Stresnila se je in šla iz kamre. Na hodniku je stala skrinja, poleg skrinje je bilo majhno okno. Stopila je k oknu in gledala skozi zamazane šipe v orumenelo listje dreves. Neznana žalost je obtežila njene trepalnice. Kaj ji je? Kaj naj stori?

Ena izmed deklet je prišla na hodnik in stopila k nji. Dela je roko na njeno ramo.

»Kaj ti je, Micka?«

Ozrla se je. Solzo je imela v očeh. »Saj mi nič ni. Slab zrak je v kamri.«

»Ali ti je slabo?«

»Ne... Pojdi, saj pridem takoj...«

Ta je odšla. V kamri so jo vprašale tovarišice polglasno: »Kaj je z Micko?«

»Ne vem,« je dejala. »Joče,« je pristavila in se je zasmejala.

Ivanček je slišal polglasni pogovor. Zganil ga je, obraz se mu je zresnil. In čez par minut, ne da bi slutil, kam gre, se je dvignil: »Pridem takoj.«

Micka je stala še vedno na istem mestu. Solze je bila zatrla. Vendar je ostal sled joka v njenih očeh. Ko se je ozrla, jo je Ivanček spoznal in žal mu je bilo, da jo je rani.

»Kaj mi hočeš?« je dejala Micka in se je zasmejala.

»Zakaj si šla iz kamre? Ali ti je res slabo?«

»Kdo je to dejal?« je silila smeh. »Saj mi nič ni!«

Ivanček ji ni verjel, rekel ji ni ničesar. Micka je vedela, da ji ni treba govoriti in da Ivanček bere na njenem obrazu vse. Bilo je žal obema. Zdal msta vedela, kako naj popravita storjeno. Ivanček je izbral besede, ni jih mogel najti.

»Za katero si kupil srce?« je vprašala Micka, dasi si je priznala, da je beseda drzna in nespo-

dobna, a ni mogla najti druge.

»Zate,« je dejal Ivanček. »Če ga boš hotela...«

»Ali si mi ga že ponudil?«

Ivanček je bil v zadregi; za hip ni vedel, kaj naj reče. Vzel je srce iz žepa in ga ji ponudil: »Naj!«

Micka je vzela dar, prebrala vrstice in ga zavila v belo ruto, da je gledal iz nje: »Hvala!«

Ivančku je bilo čudno pri sru in ni znal, kaj naj stori, ni vedel, kaj naj reče. Videl je, da se je Mickin obraz spremenil in da ni več žalosti v njenih očeh. To ga je potrdilo v dobrem, da se je zasmejala.

Micko je rahlo zabolelo.

»Čemu se smeješ?« ga je vprašala z očitkom. »Misliš sem, da imaš že drugega fanta.«

Micka je nasmehla ustnice.

»Ti misliš vse slabo.«

»No,« je dejal Ivanček. »Če ti zida hišo...«

Za hip je Micka molčala in gledala v Ivančka; videla je, da misli resno. Nato je dejala:

Razne zanimivosti

Znan radi žene.

V Londonu je umrla v soboto lord Abinger. Bil je odvetnik in leta 1917. se je poročil z znamenito madamo Steinheil. Ta Steinheil je bila znana francoska krasotica, ki je prišla leta 1908. pred poroko, da je umorila svojega moža in svojo mater, a je bila oproščena. Nato je šla kot madama de Serignac na Angleško, kjer se je poročila z gori imenovanim odvetnikom. Starejši bratci «Edinosti» so gotovo še spominjajo onega senzacionalnega procesa proti obtoženki Steinheil.

Zelo čudno ime.

V Ameriki dajajo imena otrokom po krajih, po predsednikih, in nedavno se je bralo v listih, da je zamorec Abraham Lincoln padel pod avtomobil, izpod katerega ga je pobral bolniški strežnik George Washington. Najbolj čudno ime je pa dobila deklica pred kakimi štirinajstimi dnevi v New Yorku. Ko se je dete rodilo, je zahtevala stara mati Alma, naj se imenuje po njej; isto sta zahtevali tudi Delia in Barbara, a tudi drugi sorodniki od očeta in od matere strani bi radi videli, da bi se otrok imenoval z njihovim imenom. Ker pa dete ni bilo avstrijska nadvojvodinja, ki se je lahko ponašala s štirinajstimi in še več imeni, so njegovi starši izbrali od vsakega sorodnika prvi zlog imena, da se niso nobenemu zamerili, in tako so sestavili novorojenčici deklici lepo, pristno ameriško ime, ki se glasi «Aldebaroncofernia». Če bo otrok ob takem imenu uspeval in se redil, je dvomljivo.

Okradeno društvo.

Pred nedavnim časom se je v New Yorku ustanovilo društvo banditov. Neki milijonar, ki so mu zelo pri srcu izpuščeni kaznjenci, je daroval temu društvu petnadstropno hišo, ki služi bivšim kaznjencem kot dom. Upravitelj hiše je morilec, ki je pa že preстал svojo kazen. Vsak kaznec, ki je pa moral najmanj dve leti sedeti v ječi, lahko prosi za vstop v društvo in v zavod. Dosej se je sprejelo tri sto članov. Nedo dolgo od tega so prišli trije mladeniči k vodstvu društva in prosili za vsprejem. Ker se pa niso mogli izkazati, da bi bili že v ječi, se jim je njihova prošnja kratično odbila. Ta odklonitev jih je razburila in sklenili so osvet. Prvi dne pozneje so vlomili v društvene prostore, navržali blagajno in jo olajšali za nekaj tisoč dolarjev. Člani banditskega društva so za davek naznanili policiji, ki je storilec kmalu prišla. Komaj potem, ko bodo sojeni in ko bodo že od sedeli svojo kazen, bodo lahko kot izpuščeni kaznjenci zaprosili za vstop v društvo. Mogoče so pa prav radi tega vlomili v blagajno, da si preskrbe na ta način društveno izkaznico.

Tridesetletnica čehoslovaškega narodnega socializma

Čehoslovaška narodno-socialistična stranka je preselila v dne 4. in 5. junija tridesetletnico svojega obstoja. V teh dneh so se vršile svečanostne seje predstavništva s stankami, kongres žena, kongres mladinske zveze, sijajen narodni zbor na Staromestskih namjestih. Zbora so se udeležili delegati iz vse republike. Vršila se je svečana seja ustanoviteljev in najstarejših članov stranke, sestali so se člani iz predvojnne dobe na Dunaju in v Linzu itd. Svečanosti so se razvijale kljub neugodnemu vremenu z vsem sijajem.

Čehoslovaška narodno-socialistična stranka se je ustanovila 1987. leta najprej kot delavska organizacija narodne svobodno-miselne (mladočeske) stranke. Njen ustanovitelj je bil Vaclav Klobuč, tedanjí urednik «Narodnih Listov». Šele nekaj let kasneje se je ta delavska organizacija osamosvojila in si kot nova samostojna stranka nadela ime Čehoslovaška narodno-socialna stranka. Povod osnovanju nove neodvisne politične organizacije je bil velik odpor proti pretiranemu internacionalizmu nekaterih socialnih demokratov.

Nova stranka je zavzela takoj zelo neprijateljsko stališče nasproti češki socialno-demokratski stranki in to iz nacionalističnih razlogov. Nasprotovala pa sta si tudi njuna socialna programa. Narodno-socialistični socialni program je bil reformističen, a odbijal je marksizem, ki je kazal mnogo nejasnosti. Kasneje so se češki narodni socialisti postavili tudi proti mladočeski stranki, ki so iz nje prav za prav izšli. Po svetovni vojni pa, ko so se socialne ideje ojačile, je narodno-socialistična stranka svoj socialni program poglodbila, privzela si je ime Čehoslovaška socialistična stranka in se celo približala komunistom.

Končno pa se je povrnila spet v svoj stari tir, obnovila je svoje prejšnje ime: Narodno-socialistična stranka in se oprostila

anarhizma, ki je bil za trenutek prevladal v njenih vrstah. Izgubila je izpod svojega krova štirinajstega in njegovo skupino. Štirinajst je bil dolgo časa eden njenih prvakov in član revolucionarnega odbora, ki je 28. oktobra 1918. objavil prvi zakon republike. Od početka čehoslovaške republike je sodelovala narodno-socialistična stranka v vladni koaliciji. V zadnji dobi pa, ko so se zedinile takozvane meščanske stranke in prevzele vlado, je bila potisnjena v opozicijo.

Kot je iz napisanega razvidno, je stranka čehoslovaških narodnih socialistov preživela tekom 30 let svojega obstoja dovolj sprememb in radi nestalnosti svojega programa tudi dokaj notranjih kriz. O priliki jubileja je objavil načelnik stranke Vaclav Klobuč v listu «České Slovo» uvodni članek, v katerem pravi med drugim: «Nedolgo zapirati oči niti pred svojimi lastnimi grehi. Ni ga človeškega dela brez zmože in naša stranka je dela ljudi. Ako hočemo kaj doseči, mora vsak posameznik bolje delati.»

Čehoslovaško narodno-socialistično stranko sestavljajo po večini delavci, mali obrtniki in drugi ljudje, ki bi se komaj znašli v kak drugi politični organizaciji.

Previdna strela.

V Živkovcih (Jugoslavija) je udarila te dneve strela v občinsko hišo in sicer v sobo, v kateri so bili pravkar zbrani vsi občinski uslužbenci. Silni zračni pritisk je vrgel vse ljudi na tla, tako niti eden od njih ni odnesel niti najmanjše poškodbe. Strahu so pa umevno — užili vsi v obilni meri.

Novo društvo.

V Manchesteru (Anglija) se je ustanovilo novo društvo, ki je v resnici posebne vrste. Da ovržejo razna obrekovanja, ki izvirajo od moških in ki se bavijo z dejstvom, da ženske sploh ne morejo molčati, so ustanovile baš ženske klub molčnosti. Vsaka članica mora po pravilih priti vsak dan v društvene prostore, kjer mora najmanj pol ure in največ tri ure molčati. Molčanje je od vstopa članice v prostori je branica, igralnica, toda med igro je zapovedan strog molk. Kdor prelomi zapoved, plača globo, ki se pri ponavljanju prestopa postopoma zvišuje. Koliko časa bo živel društvo, se ne ve; poznavalci ženskega spola mu prorokujejo kratko življenje.

Razgnani demonstrantje.

V Middletownu (Zedinjene države Sev. Amerike) so se začele zbirati pred kakimi tremi tedni množice, da pridejo po mestu demonstracije in podkrepe svoje zahteve z velikim pohodom. Navadno razganjajo v Ameriki take gručice z brizgalnicami, da se pod vplivom mrzle vode demonstrantom pohladijo prevroča kri. Ali ni imel policijski šef na razpolago brizgalnic, ker so bile zaposlene pri kakem pravem požaru, ali se pa ni hotel poslužiti te stare navade, nenadoma je poslal proti nastopajočim množicam nekaj dam z nabirajočimi puščicami za novo ustanovljeno društvo za pobijanje raka in — glej, čudo! — množica se je razknila na vse vetrove in ni ga bilo med njimi junaka, ki bi vztrajal na svojem demonstrativnem mestu. Policijski šef je z nabirajočimi damami hitreje in temeljiteje očistil mestne ceste iz vajočih množic, kakor bi se mu bilo to posrečilo s policaji oziroma brizgalnicami.

Japonska izjine v morje

Nemilo usodo prorokuje angleški geolog dr. L. F. Noble japonski državi, zastopajoč mnenje, da se Japonska pogrezne najkasneje v 100.000 letih v morje. To pogreznitev bodo povzročili potresi. Pri zadnjem potresu so se znižala tla v sagamskem zalivu pri Jokahami od 60 na 300 metrov. Več takih streslajev, pa se bodo japonski otoki bolj in bolj pogrezali v morje, dokler ne bo mola edino le stožec ognjenika Fujigama iz morja.

Zdrava van.

V Mittenwaldu se je obhajala 7. junija že peta zlata poroka v teku petih mesecev. Državni predsednik Hindenburg je poslal ob tej za kraj s komaj 2500 prebivalci, zares redki priliki svoja voščila in vsakemu paru posebno darilo. Vseh pet parov šteje skupaj 762 let.

Nenadna smrt bavarskega ministra.

Bavarski finančni minister dr. Krausenck je nameraval obiskati svojo ženo, ki je ležala na kirurški kliniki. Ko je vstopal na cestno železnico, je padel na tla in si pri tem zlomil lumbenico, ranil si hrbtini možg in se težko poskušoval na nogah. Ker ni imel nobenih listin pri sebi, so ga nezvestnega prepeljali v bolnišnico, kje je nekaj minut potem umrl.

Do treh popoldne je ležal kot nepoznan mrtvec v mrtvašnici. Medtem so bili njegovi sinovi v skrbih kam neki je šel njihov oče in se so obnili tozadevno naravnost na ministrskega predsednika dr. Helldar. Ta je zvedel po policiji, da leži v mrtvašnici neznan mrtvec, ki ima na roki častni prstan nemškega muzeja. In po tem prstanu so prišli na sled in ugotovili kmalu na to v ponesrečenco finančnega ministra.

Nenameravano posledice poleta.

Vsak letalec ima na svojem letalu ali kako naslikano znamenje ali pa kak predmet, o katerem si misli, da mu mora prinesiti srečo. Nungesser, francoski letalec, je imel na letalu sliko smrti. Lindbergh, ki je priletel iz New-Yorka v Pariz, ne da bi se bil medpotoma kje ustavil, je imel pri sebi toliščaka (pinguina), Alfreda, napravljenega iz blaga. Odkar se je Lindberghu posrečil polet, so si izbrali vsi letalci kot srečnosni predmet toliščaka iz blaga. Nobeden ne ve, odkod je dobil tak toliščak ime Alfred, obenem se pa tudi vsem čudno zdi, kako je prišel Lindbergh do tega, da si je izbral toliščaka, torej ptica, ki ne zna letati in se le neokretno ziblje po tleh. A tudi na ženske je vplival Lindberghov polet, kajti kmalu po njegovem poletu je prišla v modo kapa, kakršno je nosil Lindbergh na svojem poletu v Evropo in s katero na glavi smo ga te dneve videli po vseh domačih in inozemskih ilustriranih listih. V krajih Le Touquet-u in Croidon-u nosijo že vse ženske take kape.

Znamenita igralka.

Miss Edith Cole, precej let znamenita igralka v Londonu, ki je bila samo v igri «Kraljeva ločitev» nastopila tisočkrat v glavni ulozi, je pred dnevi čistila z bencinom svoje rokavice, pri tem se ji je vžgal bencin in je ona zadobila take opekline, da jim je končno po hudem trpljenju podlegla. Leta 1889. je zapustila kot šestnajstletno dekle očetovo hišo in šla h gledališču. Leta 1903. je bila na višku svoje ustvarjalne sile in sicer v ulozi «Najslabša londonska žena». Zanimivo je, da je igralka Cole že pred petimi leti dobila opekline in sicer prav tak pri čiščenju rokavic z bencinom.

Plakus je povsod enak.

Znano je, da je dobil Lindbergh za svoj polet iz New-Yorka v Pariz Ortoigovo nagrado v znesku 25.000 dolarjev. Od te vsote bo pa moral plačati letalec, kakor je že izračunala davčna oblast 1233.75 dolarjev (22.355 L) davka, kajti od vsake vsote za izvršeno delo treba plačati davek. Če morajo celo kraljice lepote odsteti davkarji določene odstotke od svojih nagrad, se ne more napraviti izjema z Lindberghom, sicer bi lahko človek pozabil, da je član in sicer plačujoči član države, pa bodi ta katerakoli.

Ločitev zakona radi divjajina.

Ni dolgo od tega se je vrnil Henri Chuliat v Pariz z otoka Madagaskarja, francoske kolonije na vzhodni strani južne Afrike. Na tem otoku je preživel več let s svojo ženo in se bavil s tamošnjim živalstvom in rastlinstvom. S seboj v Pariz je pa Chuliat prinesel tudi devetdeset malih krokodilov, dolgih kakih pet in dvajset do trideset centimetrov. Vso to golazen je spravil v kopalno banjo. Toda njegova žena se je uprla temu, zapustila moža, šla k svoji materi in zahtevala ločitev zakona, češ, mi izbiraj ali devetdeset krokodilov ali žena. In mož je izbral. Obdržal je namreč vseh devetdeset krokodilov in se zagovarjal, da rastejo krokodili le po en centimeter na leto, torej se ni bati, da se izpremeni kopalna banja tako hitro v kako afriško reko. In če je imela žena rada krokodile na Madagaskarju, se mu zdi čudno in sumljivo, da jih je začela sedaj v Parizu sovražiti. Ločitev zakona je torej v teku.

Odstavljeni vladar - srce.

Profesor dr. Martin Mendelsohn v Berlinu je prišel do velikega odkritja. On trdi namreč, da našega krvnega obtoka ne povzroča in ureja srce, marveč stanice, oni brezimni prolektarji našega telesa so, ki opravljajo to delo. Srce opravlja pri tem le ulogo šarže, recimo kaprila, ono je le pomožna sila, nikakor pa ne absolutni vladar. Stanice so živa bitja. Naš organizem je sestavljen iz ogromne stanične občine. Naše življenje je vsota teh milijonskih življenj. Vsaka posamezna stanica ima svojo posebno krvno gibanje. Vsota vseh teh krvnih gibanj je naš krvni obtok. On je velik val, ki se pretaka skozi stanično občino, ki jo ohranja življenja zmogljiva, ki pa zavisi od vsake posamezne stanice in ne od vsakega središča — srca.

Prof. Mendelsohn trdi nadalje, da je srce kot mišica mnogo prešibko, da bi moglo obvladovati krvni obtok. Ta je delo stanic, zavisi popolnoma od teh stanic, ki jih imenuje profesor prolektarji našega telesa, in ne od srca, kakor se je doslej mislilo in verjelo. Kaj je torej srce in kako je nastalo? Nič drugega ni, kakor izum stanic pri njihovem stremljenju, olajšati si delo v velikem organizmu; je pripomoček, izboljšanje in ne potreba življenja. Srce zavisi od stanic, in ne obratno.

Ako ima prof. Mendelsohn prav, potem je monarhija srca uničena. Njegova nadvlada nad človeškim organizmom je omajena, njegova veličina strta. Kako se je znalo srce uveljaviti in osredotočiti v sebi navidezno vso centralno oblast, ki je pa kakor vedno izhajala iz ljudstva, v navedenem slučaju iz stanic, je v resnici nekam čudno. Na podlagi nespornosti je vladalo srce, ki je privabilo mnogo pevcev na svoj dvor, da so mu skovali legendo. Koliko junaških pesni, koliko zaobljub je bilo položenih k njegovim nogam! Vsa čuvstva je pritegnilo iz njih svoje dvorjane in jih pomehkušilo. Srce je bila glavna instanca. Če je človeku drzavil slabo, se je povpraševalo najprej po srčnem stanju, in da se je država spravila do moči, se je krepilo srce, mesto da bi se krepile stanice t. j. ljudstvo. Iz puipomočaka stanic je postala vse obvladujoča osrednja sila, iz nastavljenca, uradnika ljudstva se je izcimil absolutni vladar.

Kaj porečejo pesniki in pisatelji, ki so zgradili najsmelejše stavbe, romane, novele in drame, na neki sili srca, ki je sploh nima? Ali bodo sedaj pregledali svoja dela, ali bodo popravili svojo zmožo? Mesto vladarja so opevali kaprila. Torej z ljubeznijo nima srce prav nič opraviti, ljubezen tiči v stanicah. Tako je in ni drugače! Pride znanstvenik, učenjak, profesor, pa ti postavi vse na glavo, ti pa glej, kako si boš pomagal vnaprej brez srca kot odločujočega činitelja! Zapišni si torej, srce je nastavljenec stanične uprave, nikakor pa ne regent človeškega organizma.

Še vedno v središču

Lindbergh, pet in dvajsetletni Američan, Sved po rodu, ki je preletel prvi Atlantski ocean, je odpotoval v soboto v Bruselj. Skoraj en teden se je mudil ta drzni letalec v Parizu. Dobil je v tem času za pet velikih vrec brzojav, vseh je bilo nad štiri tisoč, med temi je bilo nekaj nad dve sto od raznih Lindberghov po celem svetu, ki so brzojavno pozdravljali svojega — bratranca. Kdo bi tudi ne bil rad v sorodstvu s takim slavijencem! Od raznih gledališč, športnih udruženj, filmskih podjetij, založništva je prejel nad sto ponudb in vsaka ponudba je govorila o desetstotih dolarjev. Darovanih mu je doslej deset hiš. V šestih dneh je okusil Lindbergh vse neprijetnosti, ki so v zvezi s slavljenjem. Zdaj je moral sem na kosilo, zdaj tja na večerjo, pa zopet je moral na čaj, in odredi ni mogel. Najvišji politiki, diplomati in aristokrati so maštili dan na dan ubogega reveža, ki bi bil še najrajši jedel sam v kakih mali preprosti krčmi. Z njim se je še najbolj postavljali ameriški poslaniki v Parizu, Herrick, ki je bil radi svojega varovanja tudi sam povabljen na razna kosila. Najhuje je bilo za Lindberga, ko se je moral podpisovati v razne spominke knjige in na razglednice; sam je izjavil, da se mu je roka bolj utrudila pri podpisovanju, ki ga ni hotelo biti konec, kakor pa pri krmlu med vožnjo iz New-Yorka v Pariz. Ko je Lindbergh v soboto odhajal v Bruselj, so z njim vzletela vsa letala 34. letalskega polka, kakih 300 letal. In ko je Lindbergh priletel po dveurni vožnji v Bruselj, ga je čakal sprejem, kakršni je bil v Parizu. Množica nepregledna in med njimi mladenič Lindbergh, ki ni rojen za take sprejeme. V Bruslju je bil gost kralja Alberta, ki mu je takoj pripel na prsi Leopoldov red.

Fordovo mesto Detroit

Ni ga mesta v vseh Zedinjenih državah, ki bi se bilo tako hitro razvilo, kakor se je mesto Detroit v državi Michigan ob reki Detroitu, ki veže jezero Huron in Erie. Pred petdesetimi leti ni bilo tu še nobene naselbine, le nekaj francoskih trgovcev s koščinovino je zamenjavalo kože indijancem za drobnarije. Pri zadnjem ljudskem štetju se je ugotovilo, da ima mesto Detroit 1.400.000 prebivalcev, medtem ko je leta 1. 1900. komaj 284.000. Vsek drugi možki ima v mestu opravila z avtomobili in več ko 400.000 možkih je uslužbenih v tovarnah. Mesčani plačujejo največje davke v celi državi, to pa radi izredno visokih plač, ki jih dobivajo uslužbenci. Ford sam brez nikakega pritiska od kake organizacije je določil tako visoke plače, ker je spoznal, da so velike plače, ki zadovolje delavce, dobro naložen kapital. V mestu samem je v prometu 380.000 avtomobilov, računajmo v vsakem avtomobilu štiri sedeže, pa bomo dobili, da se lahko vsak prebivalec mesta Detroita vozi z avtomobilom.

TO IN NE DRUGO
je moje milo, in bo tudi vaše, kakor hitro ga boste poskusili!

ILCO

NASMEH
teh otrok je pomemben in pravi: Arriba, ki je v prvi vrsti zdravilo, se nič ne razlikuje od drugih bonbonov. Gliste, ti nevarni paraziti črev, nam ne delajo prav nikake škodi. Arriba jih uniči, Arriba nas je ozdravila. Arriba se prodaja v vseh lekarnah.

ARRIBA
čokoladni bonbon proti glistam

Kemijski inštitut »Alla Madonna della Salute« - Cav. Raff. Godina, Trieste, S. Giacomo. - Glavni zastopnik in založnik za Italijo in kolonije: Adolfo Gecchi, Trieste, Via S. Nicolò 11.

ŠIRITE
„Naš glas“
Mesečno družinsko revijo!
Naročnina za celo leto 16 L
Naslov:
Trieste, Casella postale 343

Tržaška posejilnica in hranilnica
registr. zadruga z omeji. poroštvom
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torre bianca 19, I. n.
Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje
po 4%
večje in stalne vloge po dogovoru.
Sprejema »Dinarje« na tek. račun in jih obrestuje po dogovoru.
Davek od vloge plačuje zavod sam.
Daje posojila na vknjižbe, menice, zaslave in osebne kredite.
Obrestna mera po dogovoru.
Na razpolago varnostne celice (safe)
Uradne ure za stranke od 8.30 do 13 in od 16 do 18.
Ob nedeljah je urad zaprt.
Štev. telef. 25-67.

Najstarejši slov. denarni zavod

Naročajte in širite „EDINOST“

Cena 6.— lir.
Prodajci dobijo običajni popust

Oglasi v Edinosti imajo najboljši uspeh